

СЯЛЯНСКАЯ

НІВА

Няхай жыве Беларускі Народ!

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:

ВІЛЬНЯ, ЗАВАЛЬНАЯ 6. (Wilno, Zawalna 6.).

Рэдакцыя адчынена штодня ад 9 да 3 гадзін апрача свята.

Рэдактар прымае ад 12 да 2 гадз.

Зямля Сялянству бяз выкупу!

Падпіска:

на адзін месяц — 1 зал., на 3 месяцы — 2 зал.,
на 6 месяцаў 4 зал., на год — 8 зал.

Для заграіцы удвая даражэй.

Аплата надрукаванага залежыць ад рэдакцыі

ВЫХОДЗЕ ў СЕРАДУ І СУБОТУ.

ОРГАН БЕЛАРУСКАГА СЯЛЯНСКАГА САЮЗУ.

Ідэал сялянства.

„Сялянская Ніва“, як орган сялянскай партыі, праз увесь час бароніць інтарэсы беларускага сялянства. Няма ніводнага артыкулу, няма ніводнае весткі ў нашай газэце, якія-б ня былі высветлены з пункту гледжання беларускай сялянскай ідэалогіі.

Мы, сыны вёскі, найбольш адчуваем на сабе ўсе цяжары гаротнага, амаль што нявольнічага жыцця малазямельнага селяніна, усе здзекі нам намі з боку пануючае буржуазнае клясы (пераважна абшарнікаў) і ўлады і затым найлепш разумеем, што нам патрэбна, з кім вясці змаганьне і якою дарогаю вясці яго, каб здзейсніць Ідэал сялянства.

Сялянства, як грамадзкая кляса, жыве ў Заходняй Беларусі ў вельмі цяжкіх абставінах, здабываючы сабе сродкі на ўтрыманьне з працы рук. Але-ж каб працаваць і зарабляць сабе на кавалак хлеба, дык трэба мець варстат працы. Варстатам працы для сялянства зьяўляецца зямля. Толькі працаю на зямлі селянін можа ўтрымаць сябе і сваю сям'ю.

За часоў прыгону (паншчыны) сялянства мела на чым працаваць, але зямля, на якой яно прапавала належыла не да яго, а да пана, які на толькі распараджаўся ўсім працаваным прыгоннымі сялянамі дабром, але таксама распараджаўся і асобаю селяніна. Горш цяжкага палажэньня ў гэтым часе для сялянства нельга і прыдумаць, бо селяне да крыві і поту павінны былі працаваць, а вынікі працы збіраў пан. Дык бачым, мала таго, каб селянін меў на чым працаваць, патрэбны яшчэ варунак, каб рэзультаты працы, у даным выпадку земляробскія прадукты, належылі да таго, хто сам працуе на зямлі. Калі зямля належыла да пана, дык ён забіраў усё, што даваў ураджай, а селяне былі толькі нявольнікамі.

Але прыгонны лад ужо скасаваны і замест яго існуюць іншыя спосабы гаспадараванья гэта: спосаб вядзеньня гаспадаркі, калі зямля зьяўляецца ўласнасьцю селяніна і калі зямля зьяўляецца агульнаю грамадзкаю ўласнасьцю, камунальнаю, ці іначай селяне працуюць у камуне. У нас, у Заходняй Беларусі, няма зусім камунальных гаспадарак, але савецкая ўлада ў Усходняй Беларусі і ў ССРР імкнецца закладаць камунальныя гаспадаркі і ўжо шмат такіх гаспадарак залажыла. Хоць мы ня бачыліся з тымі сялянамі, якія працуюць у гэтых камунальных гаспадарках, і затым ад іх самых ня чулі ні слова аб іхнім палажэньні, аднак на аснове логічнага разважання можна зрабіць пэўныя вывады. Як у прыгоннай гаспадарцы, так і ў камунальнай селяне маюць варстат працы, пра-

Аружнае паўстаньне у Літве.

У мястэчку Таўроген блізка нямецкае граніцы 9 г. верасня, аружная група людзей чалавек 60, пад камандаю капітана Майюса ахапіла Таўроген і пачала там ужо парадкавацца. Да паўстанцаў далучыліся некаторыя жыхары места, а разам, стварылі новую ўладу. Хутка ахапілі ўсе дзяржаўныя ўстановы, казначэйства з грашма, склад з аружжам і звольнілі арыштваных з вастрогу.

Як толькі весткі аб гэтым дайшлі да Клайпэды, дык зараз адуль выршыла войска, якое акружыла Таўроген. У рэзультате стрэлянны паўстанцы пакінулі места і ўцяклі ў лес. Лес атакавала войска, якое ловіць паўстанцаў.

Літоўскія газеты пішуць, што паўстаньне зьяўлялася агульным фронтам радыкальных, апазыцыйных да ўраду, літоўскіх партыяў.

Паўстаньне у Таўрогене не пашырылася, а ў самым Таўрогене было здушана. Галоўны аматар і кіраўнік паўстанья сацыял-дэмакрат Мікульскі забіты. Пры ім знайшліся грошы ўзятыя з таўрогенскага казначэйства.

Два паслы Паплаўскас і Кедыс уцяклі да Вільні.

На заканчэньне паўстанья адбываюцца шматлічбовыя арышты. Па весткам газет арыштавана ўсяго да 1000 чалавек у тэй лічбе 100 чал. у самым Таўрогене.

Як высьняецца, дык паўставалі тыя элементы, якія ў леташнім годзе, сучасным літоўскім урадам, у парадку перавароту, былі адхілены ад улады.

цуюць, у меру сіл, у „Савхозе“. Мы ўжо ведаем, што з прыгоннай гаспадаркі селяне за сваю працу вельмі мала атрымлівалі, бо ўсё ішло на пана, як на ўласніка зямлі, на якой селяне прапавалі. Узьнікае пытаньне, ці з камунальнай гаспадаркі ўсе селяне, што ў ёй працуюць, атрымліваюць увесь прадукт сваёй працы? Ясна, што не. Калі зямля не зьяўляецца ўласнасьцю тых, якія на ёй працуюць, а зьяўляецца ўласнасьцю ўсяго грамадзянства, дык кожны грамадзянін імкнецца да таго, каб мець пэўную карысьць з гэтае зямлі. Калі-б усё грамадзянства складалася выключна толькі з адных земляробаў (сялян), і зямля была грамадзкаю ўласнасьцю, дык у гэтым выпадку і прадукты працы сялянства таксама маглі-б належыць толькі да тых, якія на зямлі працуюць, г. зн., сялянства атрымала-б увесь прадукт сваёй працы на ральлі ў „савхозе“. Але-ж гэтага няма, кожны народ, апрача сялянства, як клясы якая працуе на зямлі, мае іншыя клясы, што працуюць на іншых варстатах працы. Ёсць яшчэ рожныя катэгорыі работнікаў фабрычных, канцэлярскіх працаўнікоў у дзяржаўных установах, прыватных і інш. Вось усе гэтыя катэгорыі працоўных гущаў (памінаючы дробна-буржуазныя іншыя катэгорыі жыхарства) маюць такое самае права да зямлі, як і селяне, якія працуюць на зямлі. Пры грамадзкай і камунальнай ўласнасьці на зямлю, і фабрычныя работнікі, і канторскія працаўнікі, і інтэлігентныя

Весткі аб Жэневе.

Віленскі Цат, відаць сам паехаў у Жэневу, бо прыслаў карэсп. ў „Słowo“, з Жэневы.

У гэтай карэспандэнцы пан Цат красамовна апісвае, што, польскі „спакой“, на Сэсіі Лігі Нацыяў, Англія адразу забракавала. Францыя перш села на дзьвюх крэслах, але пасля хіцнула ў бок Англіі ды бліжэй падсунулася да яе. Тагды Польшча ўдалася да некаторых маленькіх дзяржаваў, каб ратаваць супольна сусьветны „спакой“. Як і што здарыцца пры гэтым яшчэ і Цат ня ведаў, як пісаў карэспандэнцыю... Зоркі ў імгле, а вецярок заціх...

Польскі „спакой“, піша пан Цат прагарэў ад таго, што Польшча затрымала дома сваіх першарадных запраўды гэніяльных прамоўцаў.

І пры гэтым малое карціну, як прыгожа і чароўна гаварылі: Вэнгерац ды Грэк. Асабліва апошні, дык гэтак захапіў прысутных, што ціха было ў салі, быццам анёлак прыляцеў... Звычайна ў салі паседжань гэтак бывае крыкліва, што нельга нічога пачуці, і вось... Грэк пабіў крык і на час сваёй прамовы даў запраўдны спакой.

Пасля яго прамовы ізноў пачалася „старая песьня“, так што, у часе прамовы літоўскага міністра Вальдэмараса, дык ужо нічога нельга было разабраць. Але-ж якое дзіва!... На заканчэньне Вальдэмарас атрымаў аванційных воплескаў болей за ўсіх! І ніяк ня можа зразумець пан Цат, з якое рацыі апладзіравалі Вальдэмарасу тыя, якія зусім не маглі чуць словаў яго прамовы.

працаўнікі вольных прафэсіяў зьяўляюцца грамадакімі ўласнікамі зямлі, хоць на ёй самі не працуюць. Вось, калі жыхары места маюць тыя самыя правы на зямлю, што і жыхары вёскі, дык ясная рэч, што жыхары места захочуць мець даход з зямлі, хоць на ёй і не працуюць. Дзеля гэтага самага пры камуне селяне не атрымліваюць усю вартасьць сваёй працы, бо частка яе ідзе на карысьць працаўнікоў іншых катэгорыяў.

Зусім інакш стаіць справа, калі на зямлі селянін зьяўляецца поўным гаспадаром, калі зямля, на якой ён працуе зьяўляецца яго ўласнасьцю. У гэтым выпадку ўсё, што працоўвае селянін—ідзе на яго карысьць. Селяне самі забіраюць усё прадукты, як рэзультаты працы на сваёй зямлі. Праўда, справа цэнаў на вольным рынку можа пераносіць часць вартасьці прадуктаў земляробскай гаспадаркі на карысьць іншых клясаў і жыхараў места, але гэтая рэч, да пэўнай ступені, залежыць ад сялянства, як прадукцэнта (вытварыцеля) земляробскіх прадуктаў. Сялянства пры помачы арганізацыі можа проціставіцца рожным непажаданым коньктурам і ўтрымаць раўнавагу цэнаў на пэўнай ступені, пры якой ані жыхарства места, ані жыхарства вёскі не выкарыстоўвае працы іншае клясы.

Ідэалам сялянства ёсць зямля для сялянства на ўласнасьць без права спекуляцыі ёю. Гэты ідэал сялянства павінна здабыць бяз ніякага выкупу, пры помачы сваёй арганізацыі.

А. Саюзнік.

3 жыцця Польшчы.

Скліканьне Сэнату.

Згодна з 37 артыкулам канстытуцыі п. Прэзідэнт дэкрэтам ад 9 г. верасня склікае надзвычайную сесію Сэнату, якая мае распачацца 22 г. верасня.

У справе сесіі Сойму.

Адбылося паседжаньне соймавых старшын, дзе абгаварвалася справа працы Сойму. Выказана пажаданьне, каб соймавае паседжаньне не адбылося да таго часу, пакуль Сэнат не зацьвердзіць уставу аб самараспушчэньні Сойму.

Намечаны плян працы Сойму гэтакі: зьмена выбарнага закону да Сойму і Сэнату, далейшы разгляд самаўрадавых уставаў і скасаваньне дэкрэту аб прэсе з замяненнем адпаведнай уставаў.

Скарбовыя даходы.

Газэты пішуць, што Польшча ў гэтым годзе за жнівень месяц выкачала падаткаў ад сваіх грамадзян на 22 мільёны болей, як за жнівень леташняга году. Асабліва „Глос Праўды“ дык зьмяшчае гэтую вестку некалькі трыумфальна з вялікім захопленнем, стараючыся стварыць з гэтага ўражаньне, быццам гэта сьведчыць аб направе гаспадарчага палажэньня. Аднак-жа мы гэтага ня відзім. Тут прасты рахунак і вывады: падаткі павышаны, кнопка надіснута мацней, ну знача і пацякло троха болей, як летась... Але ці гэта не адбылася на „эдараўі“ грамадзкай гаспадаркі, дык пабачым!...

Працэс Украінцаў у Кракаве.

15 г. верасня мае распачацца судовая справа проці 36 Украінцаў, якія, як вынікае з акту, вінавацяцца ў здрадзе польскай дзяржаве на карысьць іншых дзяржаваў выдачай вайсковых сакрэтаў.

Судовы разгляд мае адбыцца пры зачпленых дзвярох і, як думаецца, працягнецца 2 месяцы.

Аб кім „Работнік“ турбуецца.

Польская газэта „Robotnik“ яшчэ ўсё ніяк не можа заспакоіцца. „Галодная“ пэнсія польскіх урадоўцаў увесь час турбуе паноў сацыялістаў. Думаюць яны, што сваю турботу робяць некаму пэўную карысьць. Аднак-жа выходзіць зусім інакш.

Мы ўжо не адзін раз пісалі, што ўся справа зьяўляецца недарэчнасьцю... І праўда!...

Гумарыстычная часопісь „Муха“ зьмясьціла жарт, у якім высмейвае ўсю гэтую справу, жартабліва пішучы, што гандляры пачуўшы аб павышэньні пэноі ўрадоўцаў, сабраліся на сход, каб павысіць цэны на тавары ды прадукты. Пад гэтакім жартам крыецца запраўд-насьць.

Але-ж што паном сацыялістам да гэтага! Ім патрэбна дэмагогія!...

Леванполь звольнілі ад кс. Бародзіча.

„Kurjer Wileński“ даведаўся, што кс. Бародзіча адклікаюць з Леванполя, які быў місіянерам ў справах нашырэння і ўмацаваньня польскае веры.

Некалькі дзён таму назад быў у Леванполі Я. Э. кс. Арцыбіскуп, які на месцы разглядаў запраўднае палажэньне рэчаў, цікавічыся да тагочаснага працаю місіянера з Сан-Рэма, а апошнімі часамі стаўшага вялікім праграмшчыкам праваслаўя, які задаў столькі працы браслаўскай паліцыі і адміністрацыйным уладам.

Кс. Бародзіч, не ўпусьціў апошняе магчымасьці каб пераканаць арцыбіскупа, што авантурная дзейнасьць яго, паміма таго, што выклікала столькі скандалаў, не размінаецца з прынцыпамі каталіцкага касцёла і карнага кадэксу. Кс. Бародзіч для сваёй абароны выкарыстаў нават і амбону.

Гаворачы да вялікае грамады прысутных у касцэле, кс. Бародзіч зрабіўся зусім нявінным „баранкам“, як піша „Кур'ер“, ды звярнуўся з гэтакімі словамі:

„Над польскаю зямлёю ў Леванполі ізноў запаанаваў дух Мураўёва, паліцыя пераследуе касцёл і яго верных каплянаў“.

Бачачы, што кс. Бародзіч у сваёй прамове ўжо аж надта далёка заехаў, прысутны тут арцыбіскуп, перарваў яго і сам звярнуўшыся да прысутных адзначыў: што „Польшча не дзеля таго паўстала, а каталіцкі касцёл дайшоў да права, каб сеяць нягэду і забіваць іншыя рэлігіі. Польшча мусіць быць талеранцыйна. Паміж рэлігіямі павіна быць згода“.

Дык знача кс. Бародзіча няма ўжо ў Леванполі, але-ж гэтага мала. Цяпер, ня толькі

па нашай думцы, але-ж і некаторых Палякаў, месца кс. Бародзічу павіна быць на Лукішках за кратамі. Ці дойдзе да гэтага? ня ведама!

Калі кс. Бародзічу ўся яго авантурная праца даруецца, дык гэта выкліча незадавальненне сярод пераважнае большасці, як беларускага так і польскага грамадзянства. І вось чаму!

У чацьверг 8 г. верасня кс. Бародзіч разаслаў весткі сярод сфанатызаваных мёрскіх і леванпольскіх парахвіян аб неабходнасьці паставіць капліцу ў Чэрэсе, дзе каталікоў можна ледзьве налічыць сто асобаў. Паставіць тую капліцу кс. Бародзіч рыхтаваўся на царкоўнай зямлі тут-жа пры самай царкоўнай агарожы. Але-ж яму гэта неўдалося: не дапусьціла паліцыя, якая сабралася з некалькіх суседніх пастарункаў.

Пасьля гэтае няўдачы кс. Бародзіч стварыў скандал аб якім мы ўжо пісалі. Да таго падаем некалькі падрабязнасьцяў.

Кс. Бародзіч гвалтам, паміма недапушчэньня паліцыяй, уламаўся на праваслаўны магільнік каб там паставіць капліцу. Магільнік быў агароджаны калючым дротам, дык адна жанчына нат пакалечыла нагу. Пасьля гэтага здарэньня, пасадзіўшы гэтую жанчыну на воз, кс. Бародзіч узяўся спавядаць яе і масьціў сьв. алеям, пры гэтым распусьціў плёткі, што жанчыну параніў паліцыянт штыком. Усё гэта тварыў кс. Бародзіч дзеля таго, каб паганьбіць уладу, якая, на гэты раз, (адзіны гэта выпадак) не дазволіла польскім авантурнікам захапіць гвалтам праваслаўную царкву.

У часе гэтае авантуры арыштавана двух авантурнікаў якім пагражае 112 арт. карнага кадэксу, а гэта пахне 4—6 гадамі вастрогу. Яны ў часе скандалу хацелі адабраць у паліцыянта карабін.

Абодва арыштаваныя казалі, што яны ўсё тое што рабілася, дык тварылі па нагавору кс. Бародзіча.

Знача, ўва ўсіх леванпольскіх скандалах вінават кс. Бародзіч, дык і трэба, каб яму гэта добрым не сталася.

НАВІНЫ.

— Літвіны ў нашай „няволі“. Літоўская газэта ў польскай мове „Жыце Люду“ „абурецца“ на нас за тое, што мы захапілі ў „няволі“ нешта 70 Літвіноў з лічбы самаўрадоўцаў. Пры гэтым „Жыце Люду“ нас наў быццам вінаваціць у некарэктнасьці. Дык вось, дзеля „карэктнасьці“, калі „Жыце Люду“ мае дадзеныя аб сваіх самаўрадах, дык няхай возьме тыя 70 Літвіноў сабе. Мы іх „звальняем з няволі“. Няхай „Жыце Люду“ будзе спакойна, што за гэтыя некалькі дзён „няволі“, ім нічога не сталася, яны астаюцца тымі самымі.

— Дзіўныя „Курвіленцы“. Ёсьць жыццёвыя праўды, якіх ніколі не павіны забываць. Да лічбы гэтакіх праўдаў можна залічыць правіла: „ня трэба тварыць мучанікаў!“ Не ўясняла, відаць, справы амэрыканскае ўлада, якую паслугу аказала яна ваяўнічаму міжнароднаму камунізму казьячы Сакко і Ванцэцці“. Гэтакія словы спатыкаем на старонках „Кур'ера Віленскага“. Але-ж відаць, тое, што зраўмела „Кур'еру“ ў адносінах да Амэрыканцаў, дык незразумела ў адносінах да сябе.

Запраўды, дзіўны гэты сьвет! Тыя людзі, якія гэтак добра разумеюць памылкі Амэрыканцаў, ніяк ня могуць зраўмець сваіх уласных памылкаў. Гавораць Амэрыканцам, не тварыць мучанікаў, а самыя твораць іх, ды не адзінкамі, а проста „пачкамі“. Узяць, хоць-бы беларускіх паслоў ці іншых выдатных вязьняў, з пасярод Беларусаў, дык чым, як не „мучанікамі“ зьяўляюцца яны для Беларусаў, дык чаму-ж за іх не заступіцца „Кур'ер“? Запраўды, дзіўныя і наіўныя гэтыя „Курвіленцы“!

— „Ківамігі“. Умястоўскі „Дзень“ гэтак раз'ехаўся, што прызнаў спадара Янку Станкевіча запраўдным Беларусам, робячы пры гэтым „ківамігі“, што быццам „Сял. Ніва“ гэтакую годнасьць ад спадара адхіліла. Што можа быць дурней ад гэтае заявы Умястоўскага? Хіба-ж усім добра ведама, што Станкевіч Беларус, дык якая-ж можа быць яшчэ аб гэтым гутарка! Але-ж будучы Беларусам, ён зьяўляецца і спадаром місіюнінам, дык чаму-ж гэтую годнасьць „Дзень“ не абгаварыў?

Калі ў „наўчоным спадары“ мы прызнаём Беларуса-місіюніну, дык наадварот, у самым Умястоўскім мы ня відзім Беларуса, бо каб ён быў Беларус, дык ня браў-бы ад казны грошы на тамаваньне і зьністажэньне Беларускага Нацыянальнага Адраджэньня.

Ніколі не зьністажай газэты,
прачыташы дай яе суседу!

„Kurjer Wileński“ і Літва.

„Kurjer Wileński“, як і іншыя віленскія польскія газэты вельмі цікавіцца Літвой. Апошнімі тыднямі, ён наў далучае дадаткі „Przegląd Litewski“, дзе падрабязна і старанна піша і тлумачыць розныя праявы літоўскага жыцця ў іх уласнай незалежнай дзяржаве. Ён часта находзіць там многа нястачаў, крызысаў і г. д. і ўсё гэта, па яго словах, здараецца з Літвой ад таго, што Літва ня хоча падпарадкавацца Польшчы, толькі Польшча быццам можа направиць Літву.

На апошні кангрэс нацыянальных меншасцяў у Жэнэве — прускія Літвіны падалі мэморыял, у якім жалыцца на ўціск і зьдзекі з боку Немцаў. Гэта таксама „балюча“ адчуў і „Kurjer Wileński“, бо пасьвяціў гэтай справе вялікі перадавы артыкул.

Бяручы за падставу сваіх вывадаў заявы літоўскіх газэтаў „Кур'ер“ піша, што гэтакі блага лёс спадкаў Літвіноў у Прусіі, дзеля таго, што Літвіны не працівацяца Немцам, што вядуць угадовую палітыку, замест таго, каб ісьці аглядаючыся на гістарычную сьцежку. А гэта сьцежка, як ведама вядзе Літву падпарадкаваньня Польшчы.

Гаворачы аб зьдзеках Немцаў над Літвінамі „Кур'ер“ піша, што літоўская мова нідзе не дапускаецца, толькі ў касцёлах, г. зн. што нідзе Літвіны ня могуць карыстацца сваёю моваю апрача ў касцёлах (разумеецца ў сямейным ды дамашнім абыходзе таксама).

Мы не бярэмся судзіць справу нямецка-літоўскіх адносінаў, але-ж нам дзіўна, што „Кур'ер“ пралівае сьлёзы на Літвінах у Прусіі, а робіць у сябе яшчэ горш, як робіцца там. Зараз прывядзем прыклад. Літвіны ў Прусіі ня могуць нідзе карыстацца роднаю моваю акрамя ў касцёлах, ну, а Беларусы? А Беларусам дык і ў касцёлах забаронена! За родную мову беларускія ксяндзы ў Польшчы пазбаўляюцца парахвіяў і высылаюцца за межы Беларусі!

За што сядзіць у катаржым макутоўскім вастрозе ксёндз В. Гадлеўскі? — Ці-ж не за тое, што карыстаўся беларускаю моваю ў касцёлах і вучыў парахвіян любіць і шанаваць найвялікшы боскі дар чалавеку — родную мову?!

Наперад можна ведаць, што „Кур'ер“ мае на гэта апраўданьне. Ён можа сказаць: то-ж карыстаецца моваю ў Віленскай мэтавай Радзе! Але, праўда, карыстаецца... Але хто там слухае беларускую мову? — Як-хто! Як гаворыць сэнатар Багдановіч, дык слухае радны Крук, а як гаворыць гр. Крук, дык слухае — сэн. Багдановіч! Ну і толькі!...

Але, калі-б гаварыў ксёндз у касцёлах, дык слухаў-бы вялікі натоўп! О, дык не, туды барані Бог дапусьціць беларускую мову. Дык і выходзіць, што Немцы забараняюць Літвінам гаварыць палітоўску там, дзе няма каму слухаць гэтай мовы, а там павяляюць дзе слухае грамада (у касцёлах). У нас-жа робіцца наадварот: Багдановіч і Крук у сьценах мэтавай Радзі гавараць, а ксёндз з парахвіянамі — ані руш!...

„Тут, дык і сабака зарыта“! Калі „Кур'ер“ ганьбіць тое, што далёка ад яго, што не датыкае яго, чаго ён ня бача і прапускае міма „вуха“ тое, што робіцца ў яго перад вачыма, дык якая-ж пана яго слава? Каму і навошта яны патрэбныя?

У сваім літоўскім аглядзе „Кур'ер“ зьмяшчае даныя, што за адзін год на Літве павялічылася прыгоднай да земляробства зямлі на 85 гектараў. Скуль-жа яна ўзялася? Пэўна, што ад мэліэрацыі (направы няўдобнай зямлі).

Рахуючы ды камбінуючы дыфры сьлетняга ўраджаю „Кур'ер“ прыходзіць да вынікаў, што Літва можа прадаць збожа на 250 мільёнаў літаў. У гэтакім выпадку Польшча павіна-б прадаць заганіцу на тры мільярды літаў!.. Але здаецца, Польшча зрабіць гэта не гатовіцца.

Ад „Кур'ера“ дазналіся мы, што Літва не знае ў замежным гандлі дэфіцыту, а ў грамадзкім жыцьці — безработьня.

Пішам мы гэта дзеля таго, што „Кур'ер“, творачы ў літоўскай дзяржаве бяду, не аглядаецца на тое, што бяды, і то ў многа разоў большая, павуе там, дзе сам „Кур'ер“ гаспадаруе. Творыць на Літве бяду, — як быццам у Польшчы — рай і толькі.

Пішам дзеля таго, што літоўскаму пытанню прысьвечана аж 3½ старонкі (з шасьці) друку і ўсё ў адным кірунку: цьвердзячы, што — прападзе Літва, калі ня будзе аглядацца на гістарычную сьцежку... Але, ці напавіцца Польшча, аглядаючыся на сваю гісторыю? Вось пытаньне!.. Можна падумаць, што гэтыя апошнія словы мы зьмяшчаем дзеля таго, каб „ратаваць“ Польшчу!.. Ня ведаю!.. Але-ж калі-б Польшча, замест таго, каб пільнавацца гістарычнае сьцежкі, стала на сучасную, дык пэўна-б... замест паліянізацыі і калёнізацыі Беларусі, дала-б ёй волю — вольнасьць, а гэта было-б карысна і Польшчы і Беларусі. Беларусь не траціла-б сіл на змаганьне, а Польшча на стрыманьне яго.

Што дзеецца ў сьвеце?

Выбары ў Югаславіі.

У выніку толькі што адбыўшыся выбараў да югаславіянскага парламанту, коаліцыйны ўрад здабыў вялікую перамогу. Згодна вестак, вынікі аказаліся гэтакімі: партыі урадавыя атрымалі: радыкалы—112 манд., дэмакраты—67, мусульманы ў Босьніі—22; з апазыцыйных партыяў: група Радзіча—53, незалежныя дэмакраты—30, словенскія народнікі—19, абшарнікі—6 і немцы—4 мандаты.

На хаўтурох Сяшко і Ванцэцьці.

У Парыжы ў часе хаўтурнае дэманстрацыі, якую паліцыя хацела разagnaць, а пераз гэта паўстала бойка паміж натоўпам і паліцыяй, было ранена 121 паліцэйскі.

Францускія газеты пішуць, што ў гэтай барацьбе бралі ўдзел ня толькі работнікі, а нават і салдаты.

Калі так, дык благія жарты, пань буржуі!

3 жыцця Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Нядазелю 4-га г. верасья было можна лічыць ня толькі нядазеляй, але двайным сьвятам для гуртка Б. І. Г. і К. ў Нарэўцы; ах, каб гэтых днёў было больш, лягчэй і сьвятлей жылося б гаротнаму сялянству.

Перш-на-перш, а гадзіне 2-ой на палудні ў пажарніцкай салі адбылася лекцыя на тэму: Беларускае Інстытуту Гаспадаркі і Культуры якую прачытаў гр. Я. Васілеўскі. У сваёй блізка 2-х гадзіннай прамове гр. Васілеўскі жыва і захопліваюча абрысаваў як мэты Б. І. Г. і К. так значэння яго ў жыцці культурна-духоўным і матэрыяльна-гаспадарчым.

Лекцыя гэта выклікала на слухачоў (якіх было вельмі многа) вялікае і прыемнае ўражаньне.

Пасьля, а гадзіне 7 увечары адбыўся беларускі спектакль-вечарына зладжаны гуртком Інстытуту ў Нарэўцы. Пастаўлены былі: „Янка Купала“ п'еса ў 5 дзеях і „Зьбянтэжаны Саўка“ кам. ў 1 дзеі. У часе пастаноўкі ўвайшлі некалькі няведаных п'яных асобаў, якія ў часе, калі адбывалася ігра п'есаў моцна гаварылі і крычалі, стараючыся сарваць і перашкодзіць пастаноўцы; — няведама ці гэта былі людзі папрошаныя ці не, але паліцыя адносілася да іх лагодна. Перашкодзіць аднак ім ня ўдалося. Вечарына была дапоўнена скокамі. Народу было поўная сцяна. Ня глядзячы на тое, што спектакль ставіўся аматарамі гуртка першы раз, прайшоў вельмі ўдачна.

Складаем шчырую падзяку гр. Васілеўскаму за завітаньне ў наш Гурток і за дапамогу ў часе пастаноўкі спектакля, а так жа падзяку аматарам і сябром Гуртка за іх шчырую працу. Ганьба тым, хто стараўся перашкодзіць вечарыне.

Урад Гуртка.

ПАДЗЯКА.

Аб'яднаньне Беларускіх Студэнтскіх Арганізацыяў у Празе—дзякуе Беларускаму Пасольству Клюб, Беларускае Хрысьціянскае Дэмакратыі, Беларускаму Сялянскаму Саюзу, Беларускаму Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, Беларускай Друкарні ім. Фр. Скарыны і Т-ву „Пагоня“ за прысланую аднаразовую дапамогу. Беларускае студэнтства чуе, што за плячамі яго стаіць беларускае грамадзянства, а затым і праду сваю будзе вясці дружна і адважна. Студэнтства верыць, што ў крытычны момант наша грамадзянства яго падтрымае як маральна, так і матэрыяльна; з гэтай прычыны і сілы студэнтства будучы ў некалькі раз большыя. На нашу долю выпала ня толькі здабыць навуку ў цяжкіх варункх сярод чужых людзей, а таксама прабіць дарогу для Беларусаў у сьвеце і бараніць добрае імя сваё Бацькаўшчыны. Гэтай мэты мы дасягнем, бо мы ні адны.

За Прэзыднум А. Б. С. А.

М. Гузоўскі, старшыня.

У хуткім часе выйдзе з літаграфіі і будзе прадавацца ў беларускіх кнігарнях у Вільні

ПАРТРЭТ Беларускага Народнага паэта Янкі Купалы.

Усе беларускія арганізацыі: гурткі культурна-просветных устаноў, бібліятэчкі і пачасныя дзеячы і грамадзяне павінны мець партрэт найвялікшага беларускага песьняра.

ЦАНА партрэту без перасылкі—1 зл.

Заказы пасылайце на адрэс: Wilno, Завальная 7, Беларускае Кнігарня „Пагоня“.

Выбары ў самаўрады.

Выбары ў ізабэлінскую валасную Радзю (Ваўнавыскага пав.).

У нядазеля 24 ліпеня с. г. па ўсёй Ізабэлінскай воласьці, а ў тым і ў Паўлаўшчыне, адбыліся абдавоныя выбары дэлегатаў на выбары валасное Радзі. Заінтэрасаванасьць была надта вялікая. Ужо з самае раніцы сяляне гэтага абвodu пачалі схадзіцца ў в. Паўлаўшчыну, дзе меліся адбыцца выбары. Характэрным было тое, што апрача мужыкоў і дзяцюкоў, чынае і лічнае ўчасьце ў выбарах прынялі таксама жанчыны. Асабліва жанчыны з в. Нізяны на чале з грамадзянкаю С. Бакачоваю, — усе да адной прышлі. Найболей цікавым і радуючым душу зьявішчам было тое, што паміж прыгожых маладзіц, сьвяцілі сваёй павагай 86 гадовая Настуля Гамшэйка і 75 гадовая Югалья Бакачыха. Радавалася сэрца і веяла пэўнасьцю ў хуткую сьветлую будучыню нашага гаротнага народу. Гледзячы на гэтых бабулькаў-беларускаў, якія памятаючы яшчэ дагэтуль прыгон-паншчыну, сёньня збудзіўшыся ад так доўгага сну, скінулі з сябе рабскую павалоку, глянулі вольнымі вачыма на сьвет і прышлі споўніць свой грамадзкі абавязак.

Выбары прайшлі вельмі ўдачна, выбраны найлепшыя сыны нашых вёсак. Дык чэсьць Вам, Нізянскія Беларускі, будзьце прыкладам усім тым, якія яшчэ сьпяць з пасярод беларускіх жанчынаў. Бо хіба-ж усім ведама, што з удзелам жанчын, вызвалена-адраджэнская праца Беларускага Народу пойдзе шпарчэйшым крокам!

5 жніўня адбыліся выбары ў Ізабэлінскую валасную Радзю. Сяляне даволі зарганізаваўшыся пайшлі адным агульным сьпіскам. Перамога была-б поўная, атрымалі-б 9 з агульных 10 мандатаў. Але, на жаль, амбіцыя аднаго з несьведаных Беларусаў С. П. (горкая праўда), разбіла агульны фронт і амаль-што кожны абвод пайшоў па сабе. Але і гэтым парадкам усе-ж такі сьведаныя Беларусы атрымалі абсалютную большасьць, разам 8 мандатаў, дзявятым прайшоў нясьведаны Беларус, а дзясяты падлізнік, які прайшоў ад мястэчковых каталікоў, жыдоў і... паноў.

20 жніўня ў Ізабэлін сабраліся аж дэве валасныя Радзі. Хіба-ж дзеля таго толькі зьявілася старая—каб на вачох малодшай сканаць сьмерцю нявольніка. Бо і сапраўды, старая, ліхой памяці, валасная Рада была пакорнай служанкай старасты ды войта-асадніка. Гатова была чысьціць ім боты выконваючы ўсе іншыя загады. На т па скончаным тэрміне за „барыш“

Сон Данілка.

(Апавяданьне).

...Быццам нейкі чорны, страшны лес, і ён ідзець скраем гэтага лесу на вузенькай сьцежачцы. Лес глуха шуміць, нібы перасьцярагаючы ад нечага Данілку... і нейкі жах ахапіў яго. Яму здавалася, што тысячы патаёмных духаў глядзелі на яго з глыбіні гэтай пушчы і гатовыя былі схопіць яго ў свае лапы. Данілка йшоў ня аглядаючыся на гэты страшны лес і... раптам нешта даўна мінулае, знаёмае як сон... далёкае, ўзварушылася ў глыбіні душы Данілка. Ён астанавіўся. Так... ён ня мыляецца. Гэта сьцежка... а там дарожка... — сэрца забілася ў яго. Ён успомніў усё...

— Па гэтай дарожцы ён ня раз некалі з... бацькам, ездзіў па дрэва.

І ён перастаў ўжо баяцца гэтага цёмнага лесу, наадварот, яму хацелася ўспомніць усё адносна гэтага лесу, сьцежачкі і дарожкі, гэтак блізкія яму цяпер, і падзяліцца з імі думкамі, раскажаць ім сваё гора...

Данілка ўздрыгнуў, як-бы спомніўшы што...

— Потым хуткім крокам пайшоў па дарожцы, — гедь за горкаю відаць родная вёска, сьлёзы замглілі вочы Данілка, іншыя ўспаміны роём ўставалі перад ім... ён прысьпяшыў кроку.

Вось і канал... вось і магілка, усё блізкае, знаёмае.

Вось крыж вясковы... „Зайцава хата“ а вось...

— Бацька! ня пазнаў мяне?! і Данілка кінуўся да выйшаўшага з сваё хваты бацькі і плача і сьмяецца разам.

— Бацька, гэта ня праўда... што... ты памёр?... Гэта сон быў мусіць?...

— Так, мой Данілка, гэта сон быў... і бацька гладзіць мазольнымі рукамі па яго чупрыні, а ў самога твар нейкі белы... і вочы тускла нейдзе глядзяць.

— Ідзем у хату... там матка чакаець цябе... нека лёзна прагаварыў аж за сэрца Данілка ўшчаміла нешта...

Нейкая імгла пакрываець усё, нейкія кругі... віхры закружыліся і — Данілка здаецца, быццам ён ужо сядзіць на лавачцы пад шыро-

прыцьвердзіла яго сваімі галасамі далей за войта.

Ганьба і пракляцьце старой валасной Радзі, якая беларускай большасьцю за чарку гары, ды юдавы срыбнікі, прадавала агульна-беларускую справу, як школьніцтва і г. д.

Новая валасная Рада пачала сваю дзейнасьць ад выбараў войта. Выбраным на войта застаўся А. Ляхмант,—Беларус, жыхар м-ка Ізабэліна, заступнікам яго П. Рында, які, па нясьведанасьці, лічыць сябе Паляком.

Спадзяёмся, што цяперашняя валасная Рада, як усё малодзе, маючы болей энэргіі, маральнай сілы, маючы болей нацыянальна-грамадзкай сьведанасьці, паставіць сабе ідэалам дабрабыт свайго беларускага народу, не зважаючы на перашкоды і няпрямнасьці, якія могуць спатыкацца з боку варогай, усяму што ёсьць беларускае, польскай адміністрацыі, пойдзе проста, без ніякіх выкрутасаў хоць і цяжкім дарогай, каб гэтым споўніць свой сьвяты абавязак, які ўзяла на сябе на выбарах, ды апраўдаць давер выбаршчыкаў. Гэтага дамагаюцца выбаршчыкі.

Дык шчасьліваго часу да працы!

Адзін з выбаршчыкаў.

Рэзультаты выбараў у Радзюнавічах.

У нядазеля 4-га верасья адбыліся выбары ў меставую радзю ў Радзюнавічах. У радзю прайшло 5 Беларусаў-мяшчан, 6 Жыдоў і 1 Паляк. Па польскаму сьпіску прайшоў кс. Гудэйка, які зракаецца, а на яго месца ўваходзе п. Зусь—кіраўнік польскае школы, заядлы эндэк і польскі шавіністы. Адно добра, што Паляк будзе толькі адзін у радзе і затым можна спадзявацца, што выбраная рада завядзе парадак у магістраце.

Ад Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Грамадзяне Беларусы!

Падавайце дэкларацыі на беларускія школы, згодна інструкцыяў Інстытуту, зьмяшчаных у № 61 „Сял. Нівы“.

Выясьнеце рэзультаты ўжо зложаных дэкларацыяў.

У ўва ўсіх справах звяртайцеся да Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры (Вільня, Завальная 6—5).

Інстытут высылае друкаваныя бланкеты на дэкларацыі.

кім гальлястым клёнам і з чуласцю прыціскаець да сэрца сваю каханую Гэлячку...

Месяц пльывець па сінім небе і—здавалася ласкава смутна ўсьмехаючыся да іх, — шлець ім свой халодны сьвет.

О, мая Гэлячка — шпэчка ціха Данілка — які я жудасны сон бачыў сёньня...

Мне сьнілася, быццам да нашае хаты прыйшлі ноччу ўваружаныя паліцыянты. Быццам білі мяне... катавалі да бяспрытомнасьці і... адвезлі ў вастрог.

Данілка ўздрыгнуў нібы быццам нешта прыпамінаючы... правёў рукою па чупрыне.

— Гэта ўсё сон быў... мая Гэлячка — быццам ня давяраючы сабе прашаптаў — але... але цяжкі жудасны сон...

— Мне сьнілася, што паўтара года сяджу ўжо я ў вастрозе... што... бацька мой памёр... Ён-жа жыў?... праўда?... я бачыў яго...

— Так... жыў, мой Данілка — шагнула дзяўчына — а гэта ўсё... сон быў.

І яшчэ сьнілася мне, быццам я атрымаў у вастрозе вестку, што... ты пайшла замуж за Янку. О... які-ж цяжкі сон... ты-ж памятаеш сваё слова?... памятаеш... тыя вечары, пад гэтым-жа клёнам?... Ты не пакінеш мяне... праўда?

— Не... не пакіну — нібы рэха яго ўласных слоў адбіліся блізка яго.

Вочы Гэлячкі заімгліліся, і... сьлязінкі чыстыя, як дзямянцікі, пабеглі па яе шчочках. Яна ціха схілілася на грудзі Данілка і шагнула:

— Гэта сон быў... мой Данілка... сон...

Рэзкі сьвет збудзіў яго.

— Эй! Уставай браце! — пачуўся добра знаёмы голас.

Данілка адкрыў вочы. Праз тоўстыя зьлезныя краты адчыненага вакна ўрываўся сьвежае паветра да цеснае каморкі ў якой сядзачы на сьняжніках, на падлозе абувалася сем арыштантаў — яго калег.

Сэрца Данілка сціснулася ад болю і ён, закрывшы твар рукамі, ня могучы вытрымаць гэтага надмернага болю — прастагнаў толькі:

— За што?... за што ўсё гэта?

Osa.

Гаспадарскі аддзел.

Многазменная сыстэма гаспадаркі.

З пераходам нашых сялян на асабнякі з'яўляецца актуальным пытаньнем аб змене сыстэмы гаспадаркі. Дагэтага часу ў нас вялася ў большасьці сыстэма трохзменная ці г. зв. трохгонная, пры якой кожны год траціна поля пуставава (папар). Недахватам гэтае сыстэмы з'яўляецца тое, што цэлая траціна поля неагаспадаравана і, самасобю разумеюцца, не даець ніякае карысьці. Галоўнаю прычыною істнаваньня да гэтага часу у нас гэтае заставае сыстэмы ёсьць церазвалосіца. Кожны гаспадар мусіць тое сеяць, што яго сусед, з тае прычыны, што па зборцы на поле пускаяецца скаціна, якая значна пашкодзіць астаўшуюся палоску. Вельмі часта папар з'яўляецца ў той самы час і пасьвішчам, а таму, воляю-няволяю, ўся вёска мусіць пакідаць траціну поля не засеянаю.

Па пераходзе на асабнякі сяляне мяняюць сыстэму гаспадаркі на многагонную, ў аснову якое лягла трохгонная сыстэма пры гэтым папар засяваецца якою небудзь збажынаю.

Дрэнным бокам такога гаспадаркі ёсьць тое, што збажыны прыходзяць найменш два разы па сабе. Як бы мы ні камбінавалі севазьмен, усёж такі пападае або па жыцце ячмень ці авёс або па аўсе, ці ячмень ці жыта.

Калі, скажам, будзем сеяць так: жыта, бульбу, ячмень, прыпадае па ячмені ізноў жыта, або жыта, авёс, канюшына жыта. Як бы мы ні камбінавалі, заўсёды выйдзе або дзьве абажывіны па сабе, або легуміноза (дускавіна) і бульба. У першым выпадку ня добра расьце, ў другім ні гаспадарны зусім севазьмен. У Заходняй Эўропе за падставу многагоннае гаспадаркі прынята т. зв. порфолькокая ці чатырохзменная сыстэма. Тут ідуць за сабою гаспадарскія культуры ў такім парадку: озім, акапаніка (бульба або бурак), ярына, кармавіна. Як бачымо, гэта ўжо лепшы севазьмен. Калі будзем трымацца гэтае сыстэмы, ніколі ня пройдзе па сабе два разы збажына. А гэта вельмі важна, бо кожная расьліна мае істны прэтэнсіі на корм (гноі). Апрача таго, пры такой сыстэме гноімо раз у чатыры гады г. зв. поўнаю даўкаю, можам сеяць кармавіны, як канюшына, сэрэдэля, люцэрка і інш. Пры трохгоннай сыстэме, калі па ячмені, ці аўсе йшла канюшына, дык бульба магла прыйсьці толькі на пяты год.

Усякаму ведама, калі бульбы доўга не бывае, дык поле вельмі зазельваецца а глеба дзічэе в прычыны горшае ўправы. У практыцы таксама робяцца адхіленьні і пры чатырохгоннай гаспадарцы. Прычынаю зьяўляецца рожніца рынковых цэнаў на паасобныя гаспадарскія прадукты. У большасьці, аднак, гэты пародак датрымліваецца. Каб лепш зразумець аснову чатырохзменнае гаспадаркі я дазволю сабе накідаць схэму, скажам дзесяцігоннае гаспадаркі, як яна выпадае ў практыцы.

Усё поле разьдзелімо на дзесяць часьцей (гонаў) і разлічымо сколькі гонаў чаго нам мае быць. Скажам трое гонаў засеюм жытам, трое бульбай, і па адных — ячменям, аўсом, канюшынаю і гарохам. Наш севазьмен будзе выпадаць так:

першыя гоні—жыта	шостыя гоні—бульба
другія „—бульба	сьмяны „—авёс
трэйція „—ячмень	восьмыя „—гарох
чацьвер. „—канюш.	дзевятныя „—жыта
пятыя „—жыта	дзсятныя „—бульба

Другім годам пародак пасунім аб адны гоні ў ніз г. зв. што на першыя гоні прыйдзе з дзесятых гонаў бульба, на другія з першых жыта, на трэйція з другіх бульба і г. д.

Вязумоўна кожны гаспадар зробіць сабе які захоча плян аднак заўсёды трэба памятаць, што збожа лепш расьце па бульбе, бо глеба ўгноена і лепш выраблена, а таксама па легумінозах, бо яны абагачваюць зямлю азотам (N).

Што датычыцца гнаеньня хлеўным гноём, дык найбольш практыкуецца гнаіць раз ў чатыры гады т. зв. поўнаю даўкаю ці раз у два гады палавінаю, скажам ў нашым прыкладзе на другі год другія гоні, дае бульба прыходзіць па сабе цераз год. Побач з хлеўным гноём мусім ўжываць і штучных ці т. зв. канцэнтраваных гнаеў, як: чыльская сьлітра, суперфасфат, вапна, калініт і інш. І нашым выпадку добра б было даць троха чыльскай сьлітры на жыта вясною, а на ячмень і авёс вясною троху суперфасфату і сьлітры, а под канюшыну і гарох вапны і суперфасфату (толькі ня разам). Трэба адзначыць, што Заходняя Эўропа ўжывае штучных гнаеў значна павялічыла зборы з поля.

М. Жук.

Дык кожны, хто ўмее чытаць, спяшайся выпісаць сваю газету „Сялянскую Ніву“.

Да нас пішуць.

Ліквідацыя сэрвітуту.

Апошнія дні ў в. Сашыцы. Селецкае вол. праводзіцца ліквідацыя сэрвітуту з абшарнікам п. Рэдзька. Гэная „ліквідацыя“—як яе называюць, маець на мэці адбіраць ад сялян іх уласную зямлю ды аддаваць абшарніку.

Прыехаў на гэтую апэрацыю каморнік і ня глядзячы на пратэст сялян, што гэта ня сэрвітут, а іх уласнасьць—ён згадзіўся не дзяліць, але абыйсьці па граніцах гэтую зямлю усёж трэба... (бо ад 1 морга 12 залатых снагоняць з селяніна за гэты абход). Сяляне пратэстуюць і проціў гэтакага, даруй Божа... варьяцтва, бо-ж граніцы спорных кавалкаў зямлі, яны самі ведаюць добра і таксама ведаюць колькі ў кожным кавалку ёсьць маргоў. На гэта ёсьць-жа яшчэ і данныя. Але ці іх пратэстаў слухаюць?

Мусім прайсьці і годзі, а ты гатуй толькі грошы!!!

Полымя.

Няўжо-ж гэта культура.

(З Ваўкавыскага павету).

Усе мы памятаем, як польскія урады на выперадкі адзін перад другім сілаю пхалі (і цяпер пхаюць) нам польскую культуру цераз вайсковых і цывільных асаднікаў, вучыцеляў, рознаго тыпу урадоўцаў, цераз гвалтам накіненых намінацый войтаў і г. д.

Цяперака варта хаця крыху зірнуць на працу гэтых польскіх „культурагэраў“:

Адзін асаднік наняўся малаціць да М. Каранеўскага з хут. Падлесье гм. Ізабэлін, украў балей як 40 пуд. жыта. Асаднікі (пабудаваныя пшыся каля лесу Казловікі (каля сэрвітутнай пшы в. Казэпкі) лавілі у тым-жа лесе кароў жых. тэй-вёскі, якіх, у сенях прывязушы, выдывалі ды ізноў заганылі ў лес. Асаднікі ня даюць супакою жабраніаю выпрашываючы апошні кусок хлеба у нашага сялянства. Вучыцелька В. Л., будучы у Ельгоўчыне вышэйшій успомн. воласьці не заплаціўшы Дзьмітраму Бацачу за мяса, а М. Шчыглінскаму за кватэраваньне... Уцякла. Наступнік яе К. Міштак ня заплаціўшы за прадукты М. Амшэю 8 зл., А. Антончыку 50 зл., А. Шчыглінскай 2 зл., М. Данік 6 зл., П. Казлу 5 зл., А. Валандэю 25 зл., Шараю 100 зл. і гэтак бяз казца нахватаўшы так зьнік, што і сьледу неасталося. А нашы сяляне толькі і ахваюць ды ня могуць сабе растлумачыць, ці гэта быў вучыцель, ці... спецыяльна прысланы жулік, каб атуманіваць лёгкаверных сялян?

Калі яшчэ старая Ізабэлінская валасная рада выбрала з паміж сябе на войта сьведэмага беларуса А. Грыневіча—стараста не зацьвердзіў; тое сама было з Юлькам Нарушом такжа радным і з Іванам Жылінскім солт. в. Каменіца. У канцы, калі застаўся войтам А. Семашко з в. Карэвічы, дык апошняго як „бальшавіка“ засудзілі на 4 гады цяжкага вастрогу з пазбаўленьнем правоў. Праўда, апэляцыйным судом апраўдаўся, але пасля вастрогу цяперака ходеецца са сьмерцю. Па вышэйпісаным, назначеньнем мазура вайсковага асадніка войтам у нашай воласьці, выявіўся поўны „samogład“ у старасты. Ведама гэты „свой“ войт рабіў „сваё“: ня завераў подпісаў на дэкларацыях з жаданьням беларускае школы, агітаваў проці Беларусаў, ненавідзеў „tej hołoty“ беларускай, як сам выражаўся, а над якою панаваў гэтак „сумленна“ ды даў. А што даў, можа паслужыць доказам наступны факт: У пачатку чэрвеня с. г. сам п. войт прывёз у зямлянку ўдавы М. Д. з в. Паўлоўшчына пазыку, якую апошняя мела пчасьце дастаць з Паньствовага банку у суме 724 зл. 25 гр. на—адбудову згарэўшых у 1915 г. ад вайны будынкаў. З гэтых 724 зл. 25 гр. аддаў толькі 400, а дзякуючы няписьменнасьці М. Д., атрымаў падпіску на ўсе 724 зл. 25 гр. Асобы стаячы блізка ўраду гміннаго кажуць, што гэтакіх выпадкаў вельмі многа, але пакуль-што выкрыўся толькі адзін. Чым гэта скончыцца—ня ведама, хіба нічым, бо крук круку вока ня выдзяўбе—кажуць Палякі. За тое толькі што наша сялянства беларускае, цярпіць зьдзек, усялякія рэпрэсіі, прыпісваючы яму і камунізм і бальшавізм і процідзяржаўнасьць і ўсялякае замахоўства, польскія ўлады пакуюць у вастрогі, а як свае родныя то што-б не зрабілі на „Крэсах“, Беларусам абходзіцца ўсенька добра...

Дык мы пытаемся: няўжо-ж гэта тая „высока польска культура“, аб якой так соладка пяюць усе Палякі і, якую сілаю накідаюць нам Беларусам? Калі так, дык паночкі, ня толькі ня толькі ня трэба яе у нас пашыраць і нам ёю сьвяціць, але трэба яе нават там скуль яна вышла, нішчыць і тушыць. Ведаецца, што гэткай культурай, няма што хваліцца!

Гопчык.

Беларуская вечарына.

(Лаварышкі, Віленска-Троцкага пав.).

Нядаўна, стараньнем Б. І. Г. і К. у Адамчаках, была наладжана вечарына ў м. Лаварышках. Адыграно было: „Выбары старшыні“ і „Чорт і Баба“; у ролі артыстаў выступала адамчуцкая моладзь, каторая са сваіх заданьняў вывезала-ся досіць добра. Ня глядзячы на тое, што ня было ніякага фэсту, людзей сабралася поўнае памешканьне (гумно), кожны быў задаволены, а ініцыятараў вечарыны прасілі, каб такія вечарыны былі ладжаны часцей. Агулам кажучы, беларуская вечарына зрабіла вельмі мілае ўражаньне на прысутных. Вечарына прайшла спакойна, бо ані ваднаго чалавека ня было п'янага, а так-жа ня было ніякай бойкі, як гэта звычайна дзеялася, калі былі польскія прадстаўленьні.

Мусім яшчэ адзначыць, што камандант лаварыскага пастарунку забараніў пяць беларускіх народных песняў, як нецэнзурных, ды апрача таго, чачка скампрамітаваных шпікаў, бачачы найлепшы лад і спакой, стараліся выклікаць авантуру, але-ж на т і гэта ім не ўдалося.

Было-б вельмі пажалана, каб апрача адамчуцкай моладзі бралі актыўны ўдзел у прадстаўленьнях моладзь другіх вёсак, як: Няверышак, Лаварышак, Фэрмы і інш.

На наступны раз адамчуцкая моладзь будзе ставіць: „Паўлінка“ і „Мікітаў лапаць“.

Памажы вам Божа, у працы на карысьць нашага народу! Стары Франук.

Друкарская памылка.

У № 65 „Сял. Нівы“ ў артыкуле „Няроўнае змаганьне“ на 1-ай старонцы, 10-ты радок знізу, абмылкова надрукавана слова „чму“, а трэба „чаму“.

На другой старонцы, у арт. „Праваслаўная царква ў Расеі“ 4-ты радок знізу, абм. надр. „ўхіліцца да закону“, а трэба „ўхіліцца ад закону“.

У арт. „Асьвета патрэбна ўсім“ на другой шпальце, 5-ты радок знізу абм. надр. „наваарства“, а трэба „наватарства“.

НА ШКОЛЬНЫ СЭЗОН

Беларуская Кнігарня „ПАГОНЯ“ прапануе ПАДРУЧНІКІ для беларускіх і польскіх пачатковых і сярэдніх школ. Кнігарня прадае на месцы і высылкае на правінцыю кніжкі, сшыткі і усялякія пісьменныя матэрыялы.

— ЦЭНЫ САМЫЯ НІЗКІЯ. —

Пры высылцы наложным коштам (за залічэньнем) патрэбны задатак ня меншы за 50 гр.

Беларуская Кнігарня „ПАГОНЯ“

Вільня, Завальная вул. № 7.

Беларуская Кнігарня СТ. СТАЊКЕВІЧА

Вільня, Вострабрамская вул. № 2.

Прапануе на школьны год розныя падручнікі, для польскіх і беларускіх пачатковых і сярэдніх школ, а таксама ўсе пісьменныя прылады, як: сшыткі, алаўкі, брульоны і шмат іншых рэчаў.

Заказы высылаюцца па атрыманьні належных грошай, або задатку ня менш трэцяй часьці. Выпаўненьне хуткае і акуратае.

ЧАЛАВЕЧА!

На Тваім твары напісаны Твой лёс!

Прышлі фатаграфію (сваю ці чужую), дапішы імя, прозьвішча, год, месяц і дату нараджэньня (таго, чыя фатаграфія)—атрымаеш навукова апрацаваны аналіз характару, здольнасьцяў, шмат карысных астралёгічных парадаў (патрэбных у жыцьці), шчаслівых лічбы і апісаньне важнейшых мамэнтаў з Тваей будучыні.

Аналіз высылаецца па атрыманьні двух золотых (за граніцу 1 далар). Фатаграфія застаецца ў мяне.

Хірамант А. ВАСІЛЕЎСКИ WILNO, UL. POŁOCKA № 4 m. 7.

Асабіста прыймаю штодзень ад гадз. 12 да 8 веч.